

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวคิดเรื่องภาวะผู้นำในชาดก	
ผู้เขียน	พระทศพล พรหมมินทร์	
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ผศ.ดร.ปรุคม์ บุญศรีตัน	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
	อ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องแนวคิดเรื่องภาวะผู้นำในชาดกมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ประเภท ลักษณะ และคุณสมบัติ เกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ปรากฏในคัมภีร์ชาดก โดยศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฉบับมหายานกุฎราชวิทยาลัยและพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของพระโพธิสัตว์ในการนำพาตนเอง ให้ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมที่ดีจนเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น และอบรมสั่งสอนผู้อื่นให้เป็นคนดี มีความสามารถในการนำพาผู้อื่นให้รอดพ้นจากอันตราย พร้อมทั้งสามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้โดยใช้หลักคุณธรรมเป็นแนวในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความสามารถในการปกครอง หมู่คณะให้เกิดความสงบร่มเย็น มีความสุขทั้งทางโลกและทางธรรม ผู้นำจะมีภาวะที่ดีได้นั้น จะต้องมีคุณธรรมที่ดีในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยยึดหลักธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ประเภทผู้นำในชาดกมี 6 ประเภทด้วยกัน คือ 1.ผู้นำแบบพ่อพระ เป็นศูนย์กลางแห่งความรักและความศรัทธา 2.ผู้นำแบบอัคราธิปไตย หรือ แบบเผด็จการ 3.ผู้นำแบบประชาธิปไตย 4.ผู้นำแบบปิตุราชา 5.ผู้นำที่ยึดระเบียบแบบแผนเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน 6.ผู้นำแบบจงใจ

ลักษณะผู้นำในชาดกที่ค้นพบ คือ 1. ผู้นำที่มีคุณธรรม เช่น มีความมานะอดทน มีวาจาสั่ง มีความเด็ดขาดกล้าหาญในการตัดสินใจ เอาการเอางานเอาใจใส่ต่องานของตน มีความยุติธรรม มี

ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ เป็นผู้เสียสละ รู้จักสามัคคีปรองดอง มีความรอบคอบไม่ประมาท หนักแน่นมีเหตุผล 2. ผู้นำที่ขาดคุณธรรม เช่น มีความอกตัญญู ผูกใจพยาบาทผู้อื่น เป็นคนที่มีจิตใจ โหด ลุ่มหลงในกามคุณ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ไม่รู้จักประมาณตน มีจิตใจที่โหดร้าย ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่

คุณสมบัติของผู้นำในชาดกมีอยู่ 2 ข้อใหญ่ ๆ คือ 1.คุณสมบัติทางด้านกายภาพ เช่น มีพลังกำลังมีร่างกายที่แข็งแรง มีหน้าตาดี 2.คุณสมบัติทางด้านจิตใจ อารมณ์ และความคิด จาก การศึกษาพบว่า ต้องมีการมองการไกล มีวิสัยทัศน์ สามารถมองเหตุการณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น รู้จักคบมิตรเข้าหาผู้รู้ ที่สำคัญคุณสมบัติ ผู้นำที่ดีนั้นต้องประกอบด้วยหลักธรรมต่าง ๆ หลักธรรมที่เกี่ยวกับผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ดังที่ปรากฏในชาดกคือ ทศพิธราชธรรม สัปบุริสธรรม 7 สังคหวัตถุ 4 อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 มีความยุติธรรม ละเว้นจากอคติ 4

Thesis Title	Concept of Leadership in the Jātakas	
Author	Phra Tossaphon Pommin	
Degree	Master of Arts (Philosophy)	
Thesis Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. Viroj Inthanon	Advisor
	Asst. Prof. Dr. Parud Boonsriton	Co-advisor
	Dr. Somwang Kaewsufong	Co-advisor

Abstract

The thesis's objective is to study the meaning type characteristic and qualification of leadership in Jātakas. Its methodology is documentary research by collecting data from Tipitaka and its commentary in Thai of Mahachulalongkaranarajavidyalaya, 2539 B.E., and the other related documents, analyzing and presenting it in a descriptive way.

The results of study are as followings; leadership means Bodhisattva's capacity in establishing oneself in the virtue being exemplified for the others, preaching the others in a good way, being able to save the other from all kinds of dangers, being able to finish one own works in time, being able to administrate the public in peace and harmonious and happy way in both worldly and religious way.

The types of leaders in Jātakas can be divided into 6 categories, 1. god-father-type, and the leader who is the centre of love and faith 2. Autocracy-type or dictatorship 3. Democracy-type, 4. Father-king-type 5. The leader who follow the rule and regulation strictly and 6. Persuasive leader.

The characteristics of leaders in Jātakas are found in two types, 1. The leaders with virtue who lead the others with various virtues such as, patient, truth, shaping in decision-making, delicious in one own works, justice, grateful, sacrifice, knowing the way of harmony, mindfulness

and reasoning. 2.The leaders without virtue who lead others with bad element in mind such as, ungrateful, hatred, indecisive mind, sensual pleasure, doing harm to others, not knowing one own limit, ruthless, unfaithful to duty etc.

The qualification of leaders in Jatakas is as follow, 1.Physical qualification, such as good healthy, having strong body and pleasant personality, 2.Mental qualification including emotion and thought, having good vision, able to read and understand the looming situations and solve the problems wisely, able to give good advise to the others, able to deal with various kinds of people properly. Furthermore, the leaders must follow principle as found in Jātakas, they are, Dasavitharajadhamma, 7 Suppurisadhamma, 4 sangahavatthu, 4 Iddhipada, 4 Brhmavihara, and avoiding from 4 Agati.